

27.8.2012

142/43/2012

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Lausuntopyyntönnä 18.7.2012 TEM/767/00.04.01/2012

LUONNOS KILPAILU- JA KULUTTAJAVIRASTOA KOSKEVAKSI HALLITUKSEN ESITYKSEKSI

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikossa mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Oikeusministeriö lausuu kunnioittavasti seuraavan.

Kuluttaja-asiamiehen asema uudessa virastossa

Oikeusministeriö pitää tärkeänä, että kuluttaja-asiamiehen riippumattomuus lainvalvojana turvataan lakiehdotuksessa selkeästi. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan 1. lakiehdotuksessa tulisi nimenomaisesti säätää siitä, ettei Kilpailu- ja kuluttajaviraston pääjohtaja voi ottaa kuluttaja-asiamiehelle säädettyjä valvonta-asioita itselleen käsiteltäväksi. Lausunnotla olevassa luonnoksessa tämä seikka on todettu vain esityksen perusteluissa. Lakiehdotuksen 3 §:n 2 momentin sanamuoto, jonka mukaan ylijohtajat toimivat pääjohtajan ”apuna”, ei myöskään ole onnistunut kuluttaja-asiamiehen riippumattoman aseman kannalta.

Lakiehdotuksen 2 §:n perustelujen mukaan kuluttaja-asiamies voisi nykyiseen tapaan tuoda esille ja tehdä aloitteita lainsäädännön muuttamiseksi valvontatoiminnassaan havaitsemiensa puutteiden korjaamiseksi. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan myös tästä olisi hyvä säätää laissa nimenomaisesti.

Sääntelyn selkeyttämiseksi ja kuluttaja-asiamiehen riippumattomuuden korostamiseksi oikeusministeriö esittää myös, että kuluttaja-asiamiehen tehtäviä koskevat säännökset kerätään omaan pykälään esimerkiksi lakiehdotuksen 2 luvun alkuun. Tämän pykälän perusteluissa voidaan kootusti selostaa kuluttaja-asiamiehen asemaa ja tehtäviä uudessa virastossa. Tässä yhteydessä on aiheellista todeta muun ohella, että kuluttaja-asiamiehelle on uudessa virastossa kaikissa olosuhteissa varattava tehtävien hoidon kannalta riittävät resurssit.

Ehdotettuja säännöksiä koskevia yksityiskohtaisia huomioita

Lakiehdotuksen 2 §:n 3 momentin asetuksenantovaltuus on poikkeuksellinen, sillä yleensä viranomaisten tehtävistä säädetään lailla. Valtuus on ongelmaton perustuslain 2 §:n 3 momentin ja 119 §:n 2 momentin kannalta, jos asetuksella säädettäviin tehtäviin ei sisälly julkisen vallan käyttöä ja jos kyse on ainoastaan jo laissa säädettyjen tehtävien tarkemmasta sääntelystä (valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa ”tarkempia säännöksiä”...).

Lakiehdotuksen 6 §:n 2 momenttia olisi paikallaan täydentää viittauksella uhkasakkolakiin esim. seuraavasti: ”Uhkasakon määräämisestä ja tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990)”. Lisäksi pykälän perusteluissa olisi tarpeen tähdentää sitä, että pykälässä on kyse vain nykyisen Kuluttajavirastosta annetun lain (1056/1998) 4 §:ssä säädetystä tietojenantovelvollisuudesta. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivalta uhkasakon asettamiseen tietojenantovelvollisuuden tehosteeksi kilpailulain säätämässä asioissa säädettäisiin edelleen kilpailulain 46 §:ssä.

Lakiehdotuksen 8 §:n 1 momentin viimeisen virkkeen sanamuotoa tulisi tarkistaa nykykäytäntöä vastaavaksi seuraavalla tavalla: ”Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa”.

Lakiehdotuksen 18 §:n siirtymäsäännöksiä tulisi täydentää säännöksillä Kilpailuvirastossa ja Kuluttajavirastossa vireillä olevien asioiden sekä sopimusten ja sitoumusten ja niistä johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien siirtymisestä Kilpailu- ja kuluttajavirastolle. Virastojen henkilöstön siirtyminen uuteen virastoon järjestyy valtion virkamieslain 5 a – 5 c §:n (1548/2011) uusien säännösten nojalla, joten näiltä osin ei ole sääntelytarvetta siirtymäsäännöksissä. Lakiehdotuksella lakkautetaan Kuluttajaviraston johtokunta, joten jatkovalmistelussa on vielä selvitettävä tarve säätää siirtymäsäännöksissä johtokunnan toimikauden päättymisestä ja sen asioiden siirtymisestä.

Ylijohtaja

Pekka Nurmi

Lainsäädäntöneuvos

Tuula Majuri